

Underbilag c. til Bilag 11.**Afskrift af Udtalelser af Højesteretsdommer J. Aars om Meddomsmandsinstitutionen i Norge.**

Ved avgjørelsen av skyldspørsmålet anser jeg det for en stor betryggelse å ha domsmenn med. Navnlig hvor det er spørsmål om å dømme på indicier er det klart, at et samarbejde mellem den juridiske dommer og de lege dommere er av den største betydning.

Med hensyn til strafutmålingen tror jeg det kan siges, at erfaringerne fra Oslo byrett gaar i den retning, at domsmennene i almindelighet er tilbøjelige til å anvende så lav straf som mulig. Det hender ikke så sjelden at det har sine vanskeligheter å få domsmennene med paa en straf, som ikke er saa lav, at den staar i misforhold til hvad retterne i almindelighet idømmer i lignende tilfeller. Det er imidlertid mulig at denne tendens er et fænomen som er eiendommelig for Oslo eller de større byer; jeg har hørt uttale at forholdet ialfald tildels skal stille sig anderledes på lannet. Men under enhver omstendighed — i tilfeller hvor den idømte straf enten i den ene eller annen retning staar i åbenbart misforhold til den strafbare handling har man jo adgang til anke. Stort sett tror jeg det med trygghet kan siges, at ogsaa naar det gjelder strafutmaalinger, spørsmålet om anvendelse av tvangsarbejde, anbringelse på kuranstalt, eller anvendelse af sikringsmidler el. lign. overfor domfollte, vil det for den juridiske dommer føles som en betryggelse å kunne drøfte spørsmålet med domsmennene.

Jeg anser det altså for et stort gode at dommen i saker, hvor der ikke foreligger troværdig tilståelse, er et resultat av et samarbejde mellem den juridiske dommer og domsmennene, og jeg tror vanskelig nogen norsk dommer kunde tenke sig muligheten av å vende tilbake til den ordning vi hadde før 1890, da vi ikke hadde domsmenn i straffesaker. For nogen år siden blev der — muligens av sparehensyn — innført den forandring, at i saker, hvor forelegg er utferdiget, tilkalles domsmenn bare hvis retten finner det påkrævet, men det er tvilsomt om denne forandring var til det bedre.

Hos os deltar ikke domsmenn i pådømmelse ved forhørsrett (tilstaaelsessaker under efterforskning eller forundersøkelse). Skulde det innføres, vilde det antagelig sinke sakenes behandling en del. Men slik som ordningen nu er hos os, kan det ikke skjønnes at domsmennenes deltagelse medfører nogen nevneværdig forsinkelse av behandlingen.

Jeg skulde anta, at domsmenns deltagelse i pådømmelsen av straffesaker har stor betydning i retning av at styrke befolkningens tillid til domstolenes avgjørelser. På dette punkt maa jeg imidlertid ta en reservation med hensyn til den form for legmenns deltagelse i strafferetspleien som vi har i vore lagmannsretter. Personlig er jeg av den opfatning, at en domstol, hvor det juridiske og lege element er sammen om avgjørelsen saavel av skyldspørsmålet som straffespørsmålet, er å foretrekke for vore nuværende lagmannsretter, hvor disse avgjørelser er delt mellem lagretten og de juridiske dommere.